

Slovenski dom

Stev. 2

V Ljubljani, petek 3. januarja 1941

Leto VI

Politične in vojaške priprave za odločilni napad na Anglijo

Posveti z Bolgarijo za prehod nemške vojske proti Dardanelam Nemčija hoče s splošnim napadom na Anglijo končati vojno še letos, pred nastopom Amerike

Berlin, 3. jan. m. Po božičnih praznikih je nemška diplomacija znova začela z živahnim delovanjem. V zvezi z raznimi božičnimi in novoletnimi izjavami v nemških poučenih krogih zatirajo, da pripravlja Nemčija odločilni vojaški nastop, da bi se vojna končala še letos. V zvezi s tem čedalje bolj omenjajo možnost, da stoji Velika Britanija pred neposrednim napadom vseh nemških razpoložljivih sil. Da je temu tako, kaže tudi prihod nemškega letalstva te dni na pomoč Italiji.

Berlinski politični krogi se bavijo tudi s stališča posameznih držav v sedanji vojni ter zadnje čase spet omenjajo zlasti Bolgarijo. Pravi, da se zdaj postavlja vprašanje, ali so bolgarski politiki sprevrneli bivše svoje temeljne napake, ali ne, in ali je prevladala v Bolgariji tista skupina, ki čisto jasno gleda v bodočnost balkanskih narodov.

V Berlinu krožijo govorice, da se mudi že več vodilnih nemških osebnosti na Dunaju, kamor je prispel danes bolgarski ministar predsednik dr. Filov. Zato se lahko pričakuje, da bo prihodnje dni položaj Bolgarije z ozirom na neno razmerje do Nemčije in Italije popolnoma pojasnjen. V kolikor pa ne bi bilo takoj sprejeti kakšni določnejši sklepi, bodo vsekakor ti dunajski razgovori izredno važni za nadaljnjo usodo in vedenje Bolgarije. Najbrž bodo sklepi ostali skrivni. Berlinski krogi si ne morejo misliti, da bi se Bolgarija mogla upreti pristopu k novi evropski skupnosti. Poudarjajo celo, da bodo vsa ta vprašanja rešena že do sobote in da bo Bolgarija dovolila nemški vojski prehod proti Solunu in Dardanelam.

Vzporedno z diplomatskim delovanjem, se pripravljajo tudi nemško vojaško vrhovno poveljstvo za odločilni napad na Veliko Britanijo. Zato je treba pričakovati večjega vojaškega nastopa že v najkrajšem času. Na katerih mestih bo prišla do izraza ta delavnost, je težko ugotoviti, ker spada to v načrte nemškega vrhovnega poveljstva, za katere vse samo nekaj vodilnih osebnosti. *Toda že zdaj se lahko z vso gotovostjo trdi, da se Nemčija ne bo več omejevala samo na letalsko vojno in na boj mornarice, temveč da bo vrgla v napad tudi ostale vrste orožja, ki so že dolgo časa počivale ter se pripravljale za nove nastope.*

Oživljeno delovanje nemške diplomacije na Balkanu je nedvomno v zvezi z nemškimi pripravami za splošen napad na Anglijo. Ta napad hoče Nemčija izvesti, še predno bi Amerika začela dajati neomejeno pomoč Angliji in preden bi utegnili tudi sama, vsaj delno stopiti v sedanjo vojno. Da se je Nemčija navzile poprejšnjim uradnim izjavam odločila napasti Anglijo po-

zimi, kaže, da se Nemci zavedajo kolikega pomena za izid vojne bi bil vsestranski poseg Amerike v sedanji spopad. Nemci se pa zavedajo, da bi zgolj napad na angleško otočje, tudi če uspe, ne pomenil konca vojne, temveč da je treba Anglijo premagati še na raznih drugih področjih, zlasti na Sredozemskem morju. Spricho dejstva, da Angleži Sredozemlje obvladujejo in da Nemčija nima vojne mornarice,

je to možno samo po kopnem: čez Gibraltar ali čez Balkan. Zaradi tega Nemčija potrebuje bolgarsko ozemlje za prehod v prednjo Azijo in Afriko. Ker je treba Anglijo premagati na več bojiščih in ker je dostop do teh bojišč zvezan z raznimi političnimi in vojaškimi težavami, bi se utegnulo zgoditi, da bi ta splošni nemški napad na Anglijo vojne ne končal, temveč jo najprej še razširil na druga evropska področja.

Pred nemško zasedbo svobodne Francije

Po ameriških poročilih je več stotisoč nemških vojakov pripravljenih za vdor v nezasedeno Francijo - Maršal Petain grozi z umikom v Afriko

Newyork, 3. jan. o. »Newyork Times« prinaša v današnji izdaji poročilo s špansko-francoske meje o položaju med Francijo in Nemčijo. Po tem poročilu je več stotisoč nemških vojakov zbranih ob meji med zasedeno in nezasedeno Francijo, pripravljenih, da zavzamejo še tako imenovano svobodno Francijo. Nemška vlada pa hoče to storiti v sporazumu z maršalom Petainom in sedanjo francosko vlado. Po nekaterih poročilih naj bi Nemci zahtevali od Francije samo svoboden prehod čez ozek pas ozemlja po dolini Rodana do

Marseilla in Toulona, kjer hočejo urediti svoja podmorniška in letalska oporišča za boj proti Angliji na Sredozemskem morju. Maršal Petain pa to nemško zahtevo odklanja in grozi, da se bo z vlado preselil v Afriko, kamor bo odplula tudi vsa francoska vojna mornarica in se z armado generala Weyganda pridružila Angležem. S to grožnjo je maršalu Petainu doslej uspelo odvrniti Nemce od nasilne zasedbe svobodnega dela Francije. Ameriški list pravi, da ima to poročilo iz zelo zanesljivega vira.

Vojaške priprave ob sovjetsko-nemški meji

Newyork, 3. jan. o. »Newyork Times« poroča iz Berna: Po poročilih, ki prihajajo v Švico iz najrazličnejših virov in se vsa ujemajo, se sovjetska vojska z vso naglico zbira ob severnem bregu Dnjestra na črti od Lvoja do Odese. V vsem odeskem vojnem okrožju je razglašeno obsedno stanje, ker računajo Sovjeti z možnostjo nemškega vdora v Ukrajino in proti Kavkazu. Ista poročila govore o tem, da je sovjetska vojska ukrenila že

vse potrebno za izpraznitev južnogališkega mesta Stanislavova, ki bi ga ne bilo mogoče braniti. Sovjetsko vrh. poveljstvo pripravlja prvo obrambno črto na levem bregu Dnjestra. V zvezi s temi pripravami omenja list znana Stalinsova novoletna izjava, da vojna nevarnost vse bolj grozi Sovjetski Rusiji, in pravi, da je danes edini resni in ogražajoči nasprotnik Rusije

Nemško letalstvo hiti na pomoč Italiji

Uradna poročila o prihodu nemških letalskih sil v Italijo - za nastop v Albaniji in Afriki

Rim, 3. januarja. o. United Press poroča: Včeraj je bilo uradno sporočeno, da so v Italijo dospeli znatni oddelki nemškega letalstva, in sicer lovci in bombniki. Hkratu je bilo sporočeno tudi, da je odpoklican iz Nemčije ves italijanski letalski zbor, ki je sodeloval pri napadih na Anglijo. Prihod nemškega letalstva v Italijo pomeni prvo pomoč nemške oborožene sile v Italiji za obrambo pred angleškimi napadi na Sredozemlju. Nemško letalstvo naj bi s svojim udeleževanjem preprečilo angleško plovbo po Sredozemskem morju ter zavrglo napadalno napredovanje Grkov v Albaniji ter Angležev v Libiji.

Ob prihodu oddelkov nemškega vojnega letalstva v Italijo je poveljnik italijanskega vojnega letalstva general Pricolo izdal zapoved, v kateri

stoji, da bo ta nemški letalski oddelke sodeloval v pomorskih in letalskih bojih na Sredozemskem morju, kjer sovražniki zbira svoje sile. Ta oddelki je treba smatrati za veliko italijansko vojno enoto. Skupni boj bo izpričal bratstvo italijansko-nemškega orožja.

Posveti dr. Kulovca v Beogradu

Beograd, 3. januarja. m. Predsednik dr. F. Kulovec, ki je včeraj prispel v Beograd, je imel že več političnih sestankov s posameznimi vodilnimi političnimi osebnostmi. Najprej se je sešel s predsednikom vlade in zastopnikom notranjega min. D. Cvetkovecem ter z njim govoril o vseh perečih političnih in gospodarskih vprašanjih. Nato je pa imel daljši sestanek z ministrom za gozdove in rudnike dr. Kulenovičem, prometnim ministrom inž. Besličem ter poštanim ministrom dr. Torbarjem. V večernih urah je imel predsednik dr. Kulovec tudi sestanek s pravosodnim ministrom dr. Lazariem Markovičem. Snoči začeti razgovor bosta dr. Kulovec in dr. Marković nadaljevala danes. Danes bo dr. Kulovec obiskal še druge politične osebnosti.

Poročilo o sabotažnih dejanjih v romunskih železniških področjih ter na romunskih železnicaх se vse bolj množe. Poveljstvo nemške vojske v Romuniji sili železno gardo naj čim odločneje nastopi proti komunistični agitaciji, kateri pripisujejo sabotažo. Nemci zagotavljajo Gardi pri tem delu vso pomoč, poroča United Press iz Bukarešte.

Nova sovietska gospodarska pomoč Nemčiji

Berlin, 3. jan. m. Iz Moskve poročajo, da bodo v najkrajšem času končana trgovinska pogajanja med nemško in sovjetsko vlado. Po zatirjanju obveščenih osebnosti bo novi nemško-sovjetski trgovinski sporazum odobril Nemčiji še večje količine blaga, kakor pa jih je dobivala po dosedanjih trgovinskih pogodbah.

Letalska vojna med Nemčijo in Anglijo

Drugi zaporedni zažigalni napad na Bremen

Nemci so silovito bombardirali neko mesto v srednji Angliji

Berlin, 3. januarja. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča med drugim:

V noči od 1. na 2. januarja so nemška bojna letala uspešno bombardirala važne vojaške cilje v srednji in jugovzhodni Angliji. Angleška letala so metala preteklo noč bombe v severozahodni Nemčiji na treh krajih, na tovarniške naprave. Prizadejane je bilo nekaj škoda. Pet oseb je izgubilo življenje, več pa jih je bilo ranjenih. Pri spopadu v zraku je bilo sestreljeno eno letalo.

London, 3. januarja. o. Ze drugo noč so angleška letala snoči silovito tri ure bombardirala Bremen in Emden. Napad je bil tudi na mesta v zasedenem ozemlju. Podrobnosti o napadu dozdaj še niso znane.

Snoči so nemška letala hudo bombardirala neko mesto v južni pokrajini Wales, najbrže Cardiff. Povzročena je bila velika škoda in tudi veliko požarov, katere pa so gasilci povečini do jutra obvladali. Bilo je tudi več smrtnih žrtev in ranjenih. Tudi na druge kraje Anglije je sovrážnik izvedel posamezne napade. Ne poročajo pa o veliki škodi in žrtvah. London sam je imel še pred polnočjo do jutranjih ur popolen mir. V Londonu napadi niso povzročili veliko škode.

Tudi v noči od sreče na četrtek je bil Bremen glavni cilj napadalnih operacij britanskega letalstva. Napad je bil srdit in je trajal približno tri ure in pol. Ladjedelnice, pomorske naprave in železniška postaja so bili izpostavljeni silovitemu napadu z močnimi rušilnimi in zažigalnimi bombami. Opaziti je bilo, da so izbruhnili veliki požari in nastale eksplozije. Izvedeni so bili napadi tudi na pristanišča Vlissingen, Ostende in Brest. Nobeno naše etalo ni bilo sestreljeno.

Na Bremen so zmetala letala okrog 20.000 zažigalnih bomb in rušilnih bomb najmočnejšega eksplozijskega učinka. Letalci so ugotovili velike požare v ladjedelnicah in tovarnah, zlasti pa v ladjedelnicah za podmornice. Bremen je bil spremenjen v eno samo ognjišče, čigar žar je bilo videti 200 km daleč.

V noči med sredo in četrtkom so britanska letala tudi bombardirala Mannheim. Na vojaške objekte je bila zmetana velika količina bomb. Eno sovražnikovo letalo je bilo zbito.

68. dan vojne med Italijo in Grčijo

Zastoj v bojih na albanskih in afriških frontah

Nekje v Italiji, 3. januarja. Stefani: 209 italijansko vojno poročilo pravi:

Na obmejnem področju v Cirenaiiki se nadaljuje artilerijsko udeleževanje in udeleževanje patrol na bojišču pri Bardiji. Pri Giarabubu smo zbrali vojni material, municijo in tovarne avtomobile, ki jih je zapustil tam sovražnik. Sovražni letalski napadi na naša letališča v Cirenaiiki so povzročili manjšo škodo.

Na grškem bojišču imajo boji krajevni značaj. Kljub neugodnim vremenskim razmeram so oddelki naših letal uspešno vrgli bombe malega kalibra na sovražnikove naprave.

London, 3. jan. o. Uradno poročajo iz Aten, da grške čete kljub slabemu vremenu še vedno osvajajo nove postojanke. Na severu so zavzeli več vasi ter ujeli večje število italijanskih vojakov in zajeli mnogo vojnega materiala. Na jugu so hujši

boji, posebno ob cestih, ki vodi iz Himare v Valono. Tudi tu so grške čete zavzele več novih postojank in odbile vse italijanske protinapade.

London, 3. jan. o. Iz Kaira poročajo, da so okoli trdnjave Bardije še vedno priprave za glavni naskok na mesto. Angleži neprenehoma dovajajo nove čete in težke topove, s katerimi sovražnika neprestano motijo. Vse mesto je obkoljeno od angleških čet in je nemogoče, da bi italijanske čete dobile pomoč od zunaj, ker Angleži obvladajo v dolžino 100 km cesto, ki pelje iz Bardije v Tobruk, dokoder so angleški motorizirani oddelki prodrli predvčerajšnjim. Posadka v Bardiji ne da je nobenega odpora.

Sv. oče Pij XII. je včeraj zasebno sprejel v avdijenci belgrajskega nuncija Feliceja.

Vesti 3. januarja

Vse napovedi o bližnjih odločilnih dogodkih v Evropi se utegnajo — kakor že večkrat — izkazati zgolj za napovedi in za propagando. Kakor nas uči potek dosedanje vojne, je do odločilnih dogodkov vedno in povsod prišlo brez kakih napovedi, pa naj si bo v politiki, ali na bojiščih. Zato je verjetno, da spadajo vsa taka prerokovanja v navadno propagando, ki jo vojskujoče se države potrebujejo, sodi znani ameriški dnevnik »Newyork Sun«.

Za vzgajanje bolgarskega ljudstva v duhu novega časa, je začel v Sofiji izhajati tednik »Jutrinja Bolgarija«. Bivši vrhovni poveljnik bolgarske vojske v svetovni vojni priobčuje v tem listu članek, v katerem pravi, da je napadna domneva, da se bo bolgarski narod mogel izogniti bliskovitim spremembam, ki zanjema svet. Bolgari se tem spremembam tudi ne smejo upirati.

Po uredbi francoskega prosvetnega ministra bodo odslej tudi vse katoliške šole v Franciji dobivale državno podporo.

Pomočnik sovjetskega vojnega ministra, general Sadenko, je bil odstavljen, s čimer je zamenjano vse bivše, toliko slavnjeno vodstvo rdeče armade z maršalom Vorosilovim na čelu.

Neznana letala, ki so zadnje dni večkrat bombardirala razna irska mesta, so po poročilu agencije Reuter metala s padali tudi magnetne mine pred raznimi irskimi pristanišči.

Turčija izredno pozorno spremlja nenadni obisk bolgarskega ministrskega predsednika Filova na Dunaju, kjer se bo sešel z nemškimi zdravstvenimi in političnimi strokovnjaki. Turčija je prepričana, da pomeni to potovanje začetek novega nemškega pritiska na Balkan, zaradi česar si prizadeva združiti vse balkanske države za oboroženo obrambo načela »Balkan balkanskim narodom«. Po turški zamisli, naj bi balkanske države ustanovile skupni vrhovni vojni svet, ki bi prevzel vodstvo obrambe proti napadu od katerekoli strani. Turčija je take predloge že poslala vsem balkanskim vladam, vendar pa je pripravljena braniti se proti tujemu napadu tudi čisto sama — poroča angleški tisk iz turških političnih krogov.

Musolinijev zaupnik Gayda je v listu »Giornale d'Italia« priobčil zelo hud napad proti Turčiji, češ, da se sovražno vede proti Nemčiji, zlasti pa proti Italiji že od začetka sedanjega vojne. Gayda grozi Turčiji, da ji Nemčija in Italija tega stališča ne bosta pozabili, zlasti pa ne bosta pozabili, da si turški tisk dovoljuje sem pa tja celo napade, zlasti na Italijo.

Italijanska vlada bo jutri imela važno sejo, na kateri utegne priti do presenetljivih sklepov sprico prihoda nemškega letalstva v Italijo, poročajo ameriške radijske postaje.

Italijani ter Albanci, živčni v Sofiji, so se včeraj sešli na italijanskem poslanstvu ter tam dali slovesno izjavo, v kateri izražajo trdno vero, da bo sedanja vojna dala slavni italijanski domovini tisto moč in veličino, ki je v skladu z njenim poslanstvom — poroča agencija Stefani.

Romunski državni voditelj Antonescu je za Novo leto poslal pozdravne brzojavke Hitlerju, maršalu Göringu, Ribbentropu, poveljnikom nemške vojske v Romuniji, italijanskemu zunanjemu ministru Cianu, predsedniku japonske vlade ter raznim drugim prvakom zveze, v kateri sodeluje Romunija.

Ameriška zbornica bo danes razpravljala o Rooseveltovemu načrtu za neomejeno posojanje vseh ameriških vojnih potrebščin Angliji. Roosevelt bo v svojem govoru podal stvarne predloge o tem, kako naj se posojanje izvede. Pričakujejo, da bo ta načrt z veliko večino glasov sprejet, poroča agencija Reuter.

Visoka je naloga, katero mi je zaupal predsednik Roosevelt, a nadejam se, da bom opravil plodno delo, je izjavil novi ameriški poslanik v Franciji, admiral Leahy, ki se je s križarko »Tuscaloosa« pripeljal na Portugalsko ter po nalogu predsednika Roosevelta stopil še v Madrid.

40 milijard frankov bo dala Francija v letu 1941 in 1942 za razna javna dela doma in v kolonijah, je povedal finančni minister Bouthillier.

Švedski poslanik v Združenih državah je obiskal ameriško zunanje ministrstvo ter v imenu švedske vlade ugovarjal proti temu, da je predsednik Roosevelt v svojem novoletnem govoru dejal, da Amerika s podpiranjem Anglije ne dela nič drugega kakor n. pr. Švedska, ki že od začetka sedanjega vojne preskrbuje Nemčijo z vojnimi potrebščinami. Švedska vlada sodi, da ta Rooseveltova trditve ni resnična in da Švedska z Nemčijo samo trguje kakor v mirnih časih.

Italijanski letalci so dokazali, da se ne boje boja z angleškimi letali vrste »Spitfire«. Italijanski letalski zbor je dal nešteto dokazov o svojem bojevitim duhu navzile slabemu vremenu in tehničnim težavam, pravi nemški letalski maršal Kesselring v pismu, ki ga je poslal italijanskemu letalskemu zboru ob njegovem nenadnem odpoklicu z nemške fronte ob Rokavu.

Znani francoski časnikar Mareel Deat v pariškem listu »Oeuvre« silovito napada maršala Petaina in njegovo vlado, češ da vlada nalašč zapostavlja zasedeno Francijo, zlasti Pariz pri preskrbi s hrano in da skrbi samo za nezasedeno Francijo ter hoče s tem sprožiti nemire in upore, posebno v Parizu. Deat je že izpred vojne znan po tem, da se je brezpogojno zavzemal za sodelovanje z Nemčijo in da je imel že tedaj dobre zveze s sedanjim nemškim poslanikom v Parizu, Abetzom.

Podlaga nemško-francoskih odnosov je znana in od kar sta se sešla maršal Petain ter kancler Hitler, ni prišlo do nobene spremembe. Zato so neuteemeljene vse govorice, da bi se bili pretrgali diplomatski odnosi med Nemčijo in Francijo. Takih odnosov prav za prav doslej še ni bilo, čeprav razmerje med Nemčijo in Francijo ni vezano samo na sklepe komisije za premirje. Tako uradno pojasnilo so dobili tuji časnikarji v nemškem zunanjem ministrstvu.

KINO MATICA

Tel. 22-41 Predstave
ob 16., 19. in 21. uriKrasno petje, komika in izborna režija odlikuje pevski velefilm
Arie iz »Rigoletta« in »Tosca«!
Dražestne nove italijane popevke!
Danes zadnjikrat!Samo 170 Mariborčanov se je odzvalo
pozivu župana za zimsko pomoč

Na poziv, ki ga je izdal g. župan dne 15. oktobra 1940, je darovalo za Pomožno akcijo za siromašne sje mesta Maribora oziroma za zimsko pomoč dosedaj skupno 170 oseb. Nabrani znesek din 263.562 je sicer lep, toda iz števila darovalcev se vidi, da niti imivitejši sloji niso vsi storili svojo dolžnost, kajti v mestu, ki šteje skoro 40.000 prebivalcev, bi število darovalcev plemenite patriotske akcije moral biti vsekakor mnogo večje. Iz tega pa se tudi vidi, kako potrebna je bila zbirka za zimsko pomoč, ki se vrši ta teden v vsej državi na

pobudo centralnega odbora za zimsko pomoč, ki mu predseduje Nj. Vis. knežinja Olga. Pri tej zbirki bo imel vsak, ki dosedaj še ni ničesar prispeval, priliko, da zamujeno popravi. Zbirka po hišah se bo vršila z nabiralnimi posli. Ob koncu pa bo zbirka po ulicah. Živimo v težkih časih. Kdor količnega more, je dolžan, da po svojih močeh prispeva za omiljenje bede. Ne odklanjajte nabiralcev, ki iz požrtvovalnosti opravljajo neprijeten in nelahek posel. Poskrbite, da se bo Maribor tudi pri tej zbirki izkazal, kakor že večkrat pri podobnih akcijah.

Ljubljana od včera do danes

Ljubljana, 3. jan.

Potem, ko je že tri dni po malem vsak dan deževalo, je začelo davi snežiti. Ljudje so si želeli, da bi začelo snežiti in da bi postalo vsaj bolj hladno, da bi bili rešeni nadležne brozge, ki je bila za časa deževja po cestah. Okrog 4 zjutraj je začel padati sneg. Dolgo je trajalo, preden se je vsedel in si naredil podlago. Z novim snegom so se zbudile nove, doslej zamrle želje smučarjev. Vsaj sedaj upajo, da bo zapadlo dovolj snega in da ga jim ne bo odjuga spet kmalu pobrala. O odjugi govoriti v začetku januarja je le malo čudno, more pa se, kakor smo videli pred nedavnim, ko je bilo vreme takšno kakor v oktobru ali pa marca spomladi. Snežilo je zjutraj le rahlo, temno nebo pa daje upanje, da snežiti ne bo prenehalo. Pa tudi toplomer stoji tam tesno okrog ničle, kar je najlepše kazalo za sneg.

Ljudje si žele snega in mraza tudi zato, ker je precej ljudi obolelo na hripi in angini. Vse to zaradi nezdravega vremena, ki je bilo zadnje dni. Pravijo, da imajo raje suho in mrazlo vreme, kakor pa tako nezdravo, kakor je bilo. Tudi tem se bo želja izpolnila. In tako bo za vse prav: za bolnike in prijatelje zimskega športa.

Mestni uslužbenci županu
za novo leto

Deputacija mestnih uslužbencev, ki jo je vodil direktor mestnih uradov g. Franc Jančigaj in so zastopali vse mestno uslužbenstvo: direktor g. inž. Poženec, mestni fizik dr. Rus, direktor g. Pestotnik, ravnatelj pomožnih uradov g. Šebenik in služitelj g. Novelli, se je na Silvestrovo dopoldne oglasila pri županu g. dr. Juru Adlešiču. Direktor mestnih uradov g. Franc Jančigaj je v svojem nagovoru podčrtal težki položaj, ko je župan prevzel županstvo mesta Ljubljane ter mu v imenu vsega mestnega uslužbenstva čestil k uspehom, ki jih je v petih letih svojega županovanja dosegel za Ljubljano, a tedanjim položajem je pa vzporedil današnje težke razmere ter izrekel trdno upanje mestnega uslužbenstva, da bo župan prav tako kakor ob pričetku svojega županovanja srečno pripeljal Ljubljano tudi iz današnjih težkih razmer, zato je pa županu za novo leto požel, naj mu Bog da mnogo trdnega zdravja, ker je župan v tej petletni dobi vsemu prebivalstvu in tudi mestnemu uslužbenstvu pokazal vse druge svoje dobre lastnosti. Župan je v svoji zahvali poudarjal, da s pomočjo vestnega in marljivega mestnega uslužbenstva upa premagati vse težave in pripeljati Ljubljano v mirno dobo, ko bo mogoče tudi uslužbenstvu izpolniti vse upravičene želje.

Kaj bo, če bo šlo tako naprej

Da prihaja v ljubljansko bolnišnico vedno več ljudi, je znano. Vse bolj znano pa je tudi, kako tesni so prostori v bolnišnici in kako neozonske razmere vladajo v našem največjem zdravstvenem zavodu. In razmere bodo iz dneva v dan slabše. V bolnišnico se zateka vedno več bolnikov. Res, da jih je prišlo na novega leta dan samo 18 po zdravniško pomoč, res pa je tudi, da se jih je zateklo že drugi dan novega leta reči in piši 160. Ne da bi Bog, da bi bil naval vedno tak, sicer bodo morali nujno priti Ribničani na pomoč. Z ljubljansko bolnišnico bo treba priti že enkrat na čisto. Treba bo zavodu priključiti nove etappe, oziroma že stoječe povečati. Tu ne gre več čakati. Veako odlašanje je brezsmiselno. Kar mora biti, pač mora biti!

Vlomi in tatvine

Vprava na novo leto je policija aretirala dva urzna tatova suknj. Istega dne zvečer je v neki gostilni na Sv. Petra cesti sedel nekdanji kuharski pomočnik Jože Simončič iz Podsedre doma. V gostilno je prišel brez suknje. Ko je vstal izza mize, je segel na obehalnik in vzel lepo suknjo, ki pa je bila last nekega dijaka. Ko je dijak tatvino zapazil, je bil tat že na ulici. Tatu je začel takoj zasledovati. Imel je srečo, ker je tatu ujel

že v bližnji ulici. Na srečo je nasproti prišel tudi stražnik, ki je izmikalva na prijavo dijaka takoj aretirati in ga odpeljal v zapor.

Zaradi prav enake tatvine je bil aretiran tudi 18 letni krojaški pomočnik J. Ribnikar iz Ljubljane. Tudi ta je ukradel v neki kavarni suknjo, ki jo je pa že čez malo časa prodal nekemu, svemu znanecu za nekaj sto dinarjev.

Več hlač, čevljev, suknjčev in šalov je bilo pokradenih iz sokolske kletne dvorane v Narodnem domu. S tatvino so bili oškodovani naslednji dijaki: Sežun, D. Supančič in še nekateri. Vsa škoda znaša 2200 din.

Na Dolenjski cesti blizu Sokolskega telovadšča ima mestno cestno nadzorstvo postavljeno leseno barako. V njej je shranjenega precej orodja, ki ga uporabljajo mestni delavci pri delih na cestah. V noči na 29. decembra l. l. je iz te barake izginilo naslednje orodje: 17 lopat, 12 krampov, trije krampi s sekuro, ena sekira, dve dolgi ročni žagi, in še deset kg težko železno kladivo. Vse ukradeno orodje je bilo vredno čez 1500 din.

Na novo leto so obiskali neznani tatovi stanovanje upokojenega stražnika Pišota na Starem trgu. Tatovi so bili na preži ves večer in so dobro vedeli, kdaj so domači odšli z doma. V stanovanje so vdrl s ponarejenimi ključji. Ko so brez veliki težav vdrl v stanovanje, so ga natanko prebrskali. Ker so hoteli priti do denarja, so prebrskali vse predale. Ker jim sreča ni bila mila, so se spravili nad perilo. Iz stanovanja so odnesli precej perila, nekaj oblek, dve šatulji, nekaj jedilnega pribora, več srebrnine in 15 starih srebrnih kron. Ko so tatovi svoje delo temeljito opravili, so jo popihali. Policija jih zasleduje.

Drago silvestrovanje

Mnogo je bilo tistih, ki so veselo silvestrovali. Šli so od doma. Seveda so stanovanje za seboj zaklenili. Kdo bi si mislil, da bodo nekateri tako presenečeni, ko se bodo vrnili domov. Tudi V. B., ki stanuje v Knafljevi ulici št. 4, je šel na silvestrovanje in čez noč čakal novo leto. Ko je tako v veselju pričakoval novo leto, je bilo pa doma marsikaj narobe. S ponarejenim ključem ali vitrom je tat odprl večna vrata. Od tu je šel v prvo nadstropje v stanovanje g. B. Ko je bil že tudi v stanovanju je bil mahnil v spalnico. Za svoj trud je bil tat bogato poplačan, saj ga je v spalnici čakalo kar 28 jurjev, ki jih je z veseljem pobasal. Iz stanovanja je odnesel tudi dva fotoaparata znamke »Voigtlander« in »Dalay«. Kakor je vlomilec nemoteno vlomil, tako nemotoma je odnesel tudi pete. Lahko si mislite, kako so bili domači presenečeni, ko so se s silvestrovanja vrnili domov. Drago je bilo njihovo provelno veselje. Tat je razmere v stanovanju g. B. pravi gotovo dobro poznal sicer ne bi kar tako na lepem prišel do 28 jurjev.

Modernizacija
Opekarske ceste

Po modernizaciji Zvezde se je ljubljanska mestna občina odločila tudi za modernizacijo periferije. K njeni modernizaciji je že dolgo vrsto let klicala dolga Opekarska cesta, to je dolga, veličastna drevored od pruskega mostu tja do Malega grabna. Lahko se reče, da je to ena najdaljših ljubljanskih cest. Na obeh straneh je poleg starih trnovskih »salatarskih farm« že tudi lepa vrsta lepih, najmodernjših vil. Zlasti polti proti večeru je bila ta cesta vsa zasajana v svoji zlati sončni lepoti, pod kostanjmi se je že delal sivi mrak, a visoko v kostonjih vrhovih so vresčali vrbici, pel črni kos, pozneje pa tudi zaskovikala sova. To je bil lep kotiček trnovske lepote. K tej lepoti moramo pa še tudi omeniti na obeh straneh odprte jarkje; v njih se je zbirala umazana voda iz kanalov vseh hiš. Hodniki so bili zanemarjeni, vedno je bil pešec v nevarnosti, da zdrkne v stranski jarek.

Mestna občina se je sedaj odločila, da izvede moderno kanalizacijo, uredi hodnike in cestišče. Kot prva žrtev te regulacije je, da morajo pasti ti kostanji, ki jih je seveda več sto. Ker pa bi bila

Poslanica
predsednika Rdečega križa

Njeno kraljevsko Visočanstvo knežinja Olga je blagovolila nasloviti preko navzočih članov Glavnega odbora in predstavnikov banovinskih odborov sledeči pozdrav in poslanico vsem odborom in članom društva Rdečega križa:

»Zaradi nastalih vojnih zapletitajev je posvetilo naše društvo Rdečega križa glavno pažnjo in napore pripravi za izvršitev svoje glavne naloge kot pomožnega organa sanitete državne vojne sile.

Z zadovoljstvom ugotavljam, da so mnogi odbori društva izvršili svojo dolžnost v tem pogledu z vsem trudom in spretnostjo, odzivajoč se Mojemu pozivu z dne 11. decembra preteklega leta.

Vsem nam mora biti drago, da je društvo v tem delu našlo razumevanje, odobravanje in podporo našega rodoljubnega naroda.

Med tem pa naše društvo ni pozabilo na dolžnosti člana mednarodne zajednice Rdečega križa. Društvo je v mejah možnosti izkazalo svojo pomoč in podporo v težnji in skrbni, da se ublaži usoda vojnih žrtve, posebno ujetnikov in beguncev. Oškodovancem po težkih elementarnih nesrečah v državi in inozemstvu so bile prav tako dajane podpore.

To delo je zahtevalo razen truda znatna gnojna sredstva. Ni treba obžalovati tistega, kar je bilo izdano, da se ublaži nesreča.

Iskrene prežeti želje, da v mirni dobi nadaljujemo svoje dobrotelno delo, moremo mirno pričakovati dogodke, ker vemo, da smo izpolnjevali svoje dolžnosti in da smo vedno pripravljeni, da jih vršimo, najsi bi bile še tako težke.

Prosim Vas, da vsem odborom, članom, so-trudnikom, prijateljem in podpornikom našega društva Rdečega križa izročite Moje pozdrave in pristrčno zahvalo za trud in podporo v skupni službi usmiljenja. Verujem, da nas bodo oni vsi ložno in požrtvovalno tudi nadalje podpirali in nam pomagali, tako da bomo mogli predstavnikom našega društva iz vse države, ki se bodo v prihodnjem letu zbrali na glavni skupščini društva v carskem Skoplju na našem lepem in klasičnem jugu, zibeli naše slave in veličine, dokazati uspehe dela našega društva kot delo, ki odgovarja plemenitim in značilnim lastnostim našega naroda.

Glavni odbor se pristrčno pridružuje pozdravu in apelu izvršenega predsednika društva s prošnjo društvenim odborom, da v duhu te poslanice in navodil z dne 11. 12. 1939 A. št. 21.140 nadaljuje delo prvenstveno glede priprave za izvrševanje glavnih nalog društva. Glavni odbor jim želi uspeh v tem delu, kakor tudi vse dobro v novem letu.

Direktor društva:
M. M. Marinković s. r.

Za predsednika
I. podpredsednik:
Dr. Ivan Dija s. r.

Vlaganje davčnih
napovedi

V roku od 5. januarja do 4. februarja 1941 morajo vložiti napovedi na predpisanem obrazcu: 1. za pridobitno: davčni zavezanci pridobitne in posebne davčnega dodatka po čl. 59/II zakona o neposrednih davkih. Proizvajalci kozmetičnih sredstev ter oni, ki se bavijo s kozmetičnimi posli, morajo v svoji napovedi navesti tudi znesek, ki odpade od celokupnega opravljanega brutto-prometa na promet s kozmetičnimi sredstvi, da bi se mogla izvršiti odmera doklade za Narodni sanitetni fond. — 2. za davek na poslovni promet: pavšalisti splošnega in skupnega davka na poslovni promet in davka na luksus. Tudi tu morajo proizvajalci kozmetičnih sredstev navesti, koliko prometa odpade na prodajo teh predmetov. — 3. za rentinno: davčni zavezanci, ki imajo dohodke od premoženjskih predmetov in premoženjskih pravic, pa niso zavezani zemljarini, hišnemu davku, pridobitni, družbenemu ali uslužbenemu davku. Prijavitelj dohodke iz leta 1940. — V roku od 1. januarja do 31. jan. 1941 morajo vložiti: a) prijave knjigski splošnega in skupnega davka na poslovni promet ter luksusnega davka o celotnem prometu v letu 1940; b) prijavo o številu zaposlenih in jakost strojev mali obrtniki, ki so zavezani pridobitni po stalni postavki (pavšalisti iz čl. 59). — Kdor napovedi ne vloži v določenih rokih, bo plačal 3 odtotno 10% kazni, mali obrtniki pa še posebno denarno kazni in izgube ugodnosti pavšiliranja za dve leti. — Podrobna navodila so razvidna iz pozivov, nabitih na uradnih deskah mestnega poglavarstva in davčne uprave.

cesta pozneje le preveč pusta in prazna brez drevja, bodo pozneje zasadili to cesto zopet s koristnejšim drevjem. Gotovo pa je, da se bodo zopet oglašili razni nergači ter ugovarjali regulaciji Opekarske ceste, čeprav ta cesta naravnost kriči po regulaciji, saj so odprti jarki, v katere se steka vsa nesnaga, prava nevarnost v higienskem oziru. Trnovo je prav hvaleno mestni občini, da se je odločila za ta korak.

Drobne vesti

Dubrovnik, 3. jan. Pred 15 dnevi se je ponesrečila velika tovorna ladja »Srebreno«, last Dubrovačke plovidbe d. d. Ladja je nasledila na greben in dobila veliko luknjo. Naše obalne oblasti so takoj začele z reševalnimi deli, toda razburkano morje in viharji so delo sproti onemogočili. Nazadnje je tudi povelstvo vojne mornarice poslalo dve ladji in eno podmornico, da bi reševale potopljene dele ladje »Srebreno«, pa tudi to se je izkazalo za brezuspešno. Pred dvema dnevoma pa se je ladja nenadoma razpolovila in se kmalu nato potopila. Od posadke 45 mož so rešili le 13, za usodo ostalih pa ne vedo. Dubrovačka plovidba je izgubila z ladjo »Srebreno« eno svojih največjih enot. Reševalne ladje se sedaj navzlic neugodnemu vremenu trudijo, da bi rešile še pogrešane člane posadke, če jih bo sploh mogoče še rešiti.

Banjaluka, 3. jan. Grozna nesreča se je dogodila v družini kneta Matija Lučića iz Vučke pri Banjaluki. Lučić je zvečer s svojo devetčlansko družino legel spat. V sobi je bila pečica, katero so zvečer dobro naložili, da jih ponoči ne bi zeblo. Sredi noči pa se je vnelo tramovje na stropu sobe in dim je začel omamljati speče. Proti jutru je slučajno neki sosed zapazil dim, ki je lezel skozi špranje pri oknih in vratih iz hiše, in prišel na pomoč. Vseh devet oseb je bilo že nezvestnih. Ljudje so vse takoj odnesli na zrak, toda dva otroka sta bila že mrtva, ostalih sedem pa so hitro prepeljali v bolnišnico v Banjaluki, kjer se zdravniški trudijo, da bi jih ohranili pri življenju.

Beograd, 3. jan. Tukaj pričakujejo, da bo v kratkem imenovan nov guverner Narodne banke. To mesto je bilo že delj časa prazno. Pričakujejo tudi, da bo pri tej priliki izvedenih več izprememb v upravnem odboru banke, kakor to določa nedavno predpisani zakon o podržavljenju Narodne banke.

Split, 3. januarja. m. Snoči okoli pol devetih je v bližini Trogirja prišlo do pomorske prometne nesreče, ki pa k sreči ni zahtevala človeških žrtve. Ladja »Kvarner«, ki vzdržuje promet na progi med Splitom in Trogirjem, je odplula okoli osmih iz splitskega pristanišča. Ko je priplula v bližino trogirskega promeničnega mostu, se je z vso silo zadela vani in ga popolnoma razbila. Konstrukcija mostu je padla na ladjo. Med potniki na ladji in tudi med ljudmi na obali, je nastala velika panika. Tvarne škode še niso ocenili, prav tako pa tudi še niso ugotovili, kdo je nesrečo zakrivil.

Najlepšo knjigo novega leta
»SLOVENČEV KOLEDAR«

dobite v vseh knjigarnah in trafikah!

Velja le 28 din.

V koledarju je prelepa tribarvna bakrotiskna slika »Goriške Marije« slikarja Rika Debenjaka.

Postopek pri razdeljevanju
pšenične moke iz zalog
Prevoda

Da bi se dodelila za prvo četrtino meseca januarja potrošnikom pšenična moka iz zalog Banovinskega prehranjevalnega zavoda na najhitrejši način, bo postopal Banovinski prehranjevalni zavod pri tem dodeljevanju takole:

1. Vsa količina moke, ki odpade za območje avtonomnih mest in okrajev po razdelitvenem načrtu za prvo četrtino meseca januarja, se bo stavila v avtonomnih mestih na razpolago občinskim prehranjevalnim uradom teh mest, v okrajih pa okrajnim prehranjevalnim odborom.

2. Okrajni prehranjevalni odbori dodelijo moko občinskim prehranjevalnim uradom po razdelitvenem načrtu, ki jim bo dostavljen in na način, ki je za njihove razmere najpriladnejši, ne da bi šele čakali na naročila. Občinski prehranjevalni uradi pa morajo protivrednost ob prevzemu poravnati.

3. Občinski prehranjevalni uradi razdele moko med trgovce na drobno, pekarnice, bolnišnice in druge zavode svojega področja.

Pri dodeljevanju kvot za ostale potrošnike se je treba ravnati po dobljenih navodilih. Bolnišnicam pa je treba dodeliti dosedaj količino.

Pri razdeljevanju moke se morejo poslužiti občinski prehranjevalni odbori tudi trgovskega aparata, vendar morajo izdajati nakazila za moko v vsakem primeru sami.

4. Vsi trgovci z moko na drobno, pekarnice, bolnišnice in drugi zavodi se obračajo z vlogami za dodelitev pšenične moke izključno na občinske prehranjevalne urade.

5. Vsi veletrgovci s pšenično moko imajo prijaviti svoje zaloge pšenične moke in zdraba po stanju z 31. decembrom 1940 najkasneje do 5. l. m. Banovinskemu prehranjevalnemu zavodu in smejo staviti te zaloge od 1. januarja 1940 dalje v promet le na osnovi nakazil Banovinskega prehranjevalnega urada.

Podrobnejša in končnoveljavna navodila za promet s pšenično moko se bodo izdala kasneje.

NA ZAPOVED
KRALJICE...

FILMSKI ROMAN

»Zakaj, zakaj! Zato, ker je doslej vsak, kdor se je bojeval na lrskem, pogorel... temeljito propadel... In se osramočen vrnil v Anglijo!... Tudi za najpametnejše je bil to težak in trd oreh, ob katerem so si modrejši in izkušenejši kakor si ti polomili zobe... Toda, čemu pa ti prav za prav vse to govoriš?... Saj so vse moje besede itak samo bob ob steno... Kakor bi govorila zidu, se mi zdi, kadar tebi kaj govorim... Vsek pameten nasvet je odveč... vsaka beseda in vsako opozorilo zaman... Vihar in trmast pa si tako, da bi šel brez premisleka tudi za vragom, če bi napadel nebo...«

Essex se brezskrbno zasmeje Elizabeti, ki bi jo rad pomiril in jo potolažil ter ji pravi:

»Hudič ne ve, da je bilo nebo napol zavzeto po napadu, tako je ta reč!«

Nekaj časa je vse tiho, potem pa kraljica nenadoma strastno zakliče:

»Robert, ne morem te pustiti! Nočem! Če te pustim, potem te nikoli več ne bom videla!«

Essex pa ji mirno odvrne:

»Kakšen neumen strah, draga moja!

To so same prismojene domišljije, prazne sence!... Ko se bom vrnil kot zmagovalac z lrskega, potem se spomni na tole uro, kako mi nisi verjela in kako si se bala za mojo zmagalo!«

Njegova samozavest in njegovo popolno zaupanje v uspeh njegove poti na lrsko, tudi Elizabeto nekoliko zapelje in jo zamoti v njenih neveselkih mislih.

Zato mu pravi:

»Pridi bliže in mi reci, da se bo vse prav gotovo dobro končalo!«

»Seveda!«

»Ah bi res rad šel?«

»Dejal sem, da bom šel, in tedaj moram iti!«

»Saj še ni prepozno!... Če boš vojno na lrskem izgubil... dragi... bojim se na to sploh pomisliti... potem bi naju to utegnilo ločiti... Če pa boš zmagal... ah, tudi to naju bo prav gotovo ločilo...«

»Ne bo, draga!... Zares ne bo! Ali mi tako težko verjameš, če ti kaj zatrdim?«

Povej ali mi res tako nerada verjameš?«

»Ne, nel Celu oprostila ti bom, če bo tako potrebno za najino srečo!«

In kakor, da bi že naprej čutila, kako

mu bo nekdo še potrebna njena kraljevska milost, pogleda na veliki briljantni prstan, ki ga je nosila na levi roki, se ozre v Essexu in mu pravi:

»Oče mi ga je dal in rekel... prav tole: »Če bi se kdaj ujezil name, naj mu prinesem ta prstan, pa mi bo oprostil in mi odpustil, karkoli bi naredila napačne... In nekdo, mnogo pozneje... ko se je silno razjezil name, mi je... ta prstan dobesedno rešil življenje...«

Essex pa ji odvrne:

»Če se boš ti kdaj zares ujezila name... potem me ta prstan ne bo mogel rešiti...«

Elizabeta pa ga burno prekrine:

»O ne, nel Ta prstan te bo rešil vselej! Pomisli! Bom samo nate... kakršni si zdaj... in vse bo takoj spet dobro... spet ti bom vse odpustila... pa kar koli bi mi že napravil neljubega in napačnega!«

»Vzel ga bom, da se te bom spominjal ves čas, ko bova ločena!«

»Ne, nikar dragi! Vzemi ga zaradi česa drugega!... Ne zaradi tega... Vzemi ga, ker so leta polna težkih, hudih, mrčnih dni! Dni, ki nas vse spreminjajo... drugačna, v druga bitja, ki imajo drugačno pamet, druga čustva, drugo glavo, drugo srce!... In če bi ti in jaz, midva, ki se zdaj ljubiva, nekega dne morda postala najhujša sovražnika in najbolj zagrizena nasprotnika...«

Zdaj ji Essex vpad v besedo:

»Ali me boš kdaj nehala ljubiti?«

Essex.

Čete lorda Tyroneja so se izmikalje odločnim bitkam.

Essexove vojake so napadale posamič, in še to vselej takrat, kadar so se s te zavezale prerivala ekoi močvirja in hudo zrasle predele, kjer se niso mogle prav razviti in priti druga drugi na pomoč...

Essex je bil zaradi neprestanih izgub ves divji.

Na vsak način je hotel izsiliti priliko, ki bi bila pripravna za odločilni spopad. Pa vse zaman.

Razen tega pa se je Essex tudi na vso moč jezil zaradi Elizabete.

Pisal ji je redno in ji pisma pošiljal po posebnih odposlancih.

Dobil pa ves čas ni od nje nobenega odgovora.

Da bi na neki način izpolnil izgube, ki jih je pretrpel na svojih bojnih pohodih, je od nje zahteval okrepitve.

Toda meseci so minevali, in okrepitev ni bilo od nikoder.

Niti najmanjšega glasu ni dobil ves čas od kraljice.

To ga je spravljalo v obupno jezo. V svoji slabi volji ni mogel najti nobene tolažbe.

Mračno je hodil okrog po taborišču.

Njegovo čemerno razpoloženje pa se je začelo pomalem prenašati tudi na vojake, tako da jim je bilo nazadnje že vseeno, kako opravijo svojo nalogo.

(Dalje sledi.)

Od tu in tam

60letnico življenja znanega srbskega pravoslavnega episkopa dr. Nikolaja Velimiroviča slavijo belgijski časopisi. »Politika« navaja za dr. Velimiroviča, da je prinesel kot agilen, razborit mislec in delavec v srbsko pravoslavno cerkev spet tistega duha agiliteti in spoštovanja do izročil srbske pravoslavne cerkve, ki je cerkev vedno dvigal iz popolne podrejenosti nacionalnemu idealu v nosilko moralnih nauk. List tudi pravi, da je bilo Velimirovičovo delo sprva revolucionarno, danes pa je splošno cenjeno in za pravoslavje kakor tudi za srbstvo velike vrednosti. Nikolaj Velimirovič je postal pred dvajsetimi leti episkop, med svetovno vojno pa je kot izseljenec v Angliji mnogo storil za svoj narod.

Prisilni odkup kornu je odredil minister za trgovino in industrijo. Po tem pravilniku bodo morali vsi pridelovalci, ki so pridelali kornu toliko, da jo imajo tudi za prodajo. Vse količine bo vodil v evidenci »Prizad«, ki bo v primeru potrebe zaloge odvlečene kornu odkupil. Uredba določa, da smejo pridelovalci ohraniti doma toliko količine kornu, kolikor je rabijo za svojo prehrano in za sejanje. Privilegiran izvozna družba bo odkupljene količine kornu razdeljevala posameznim prehranjevalnim organizacijam v vsej državi.

Toplo vreme v vsej državi je zadnje dni povzročilo topljenje snega in zato se reke začele naraščati. Na velikih rekah pa je še vedno debel led. Po rekah Dravi in Tisi led stoji, po Donavi in Savi pa že plovejo ledene plošče. Na novega leta dan je bila toplota le v Skopju za 1 stopinjo pod ničlo, povsod drugod pa precej nad ničlo. Najtopleje je bilo v Splitu, kjer je živo srebro kazalo 12 stopinj nad ničlo. Zadnje deževje pa je skoraj povsod pobralo v nižje ležečih predelih sneg. Tako so izginele tudi ovire snežnih zametov, ki so pretrgali številne železniške in avtobusne zveze na jugu države.

20.000 dinarjev vreden nakit je ukradla svojo gospodinjstvo, gostilničarju Vekoslavju Mateljanu v Sarajevu, služkinja Jožefa Tušek. Skrila ga je v klet in se tako sprotno vedla, da sprva vanjo sploh niso sumili. Policija je iskala nekega tatu, ki se je bil sukal okrog hiše. K sreči pa je gostilničar brskal nekaj po svoji kleti in naletel na skriti zaklad. Takoj so prijeli služkinjo, ki je nato tatvino priznala.

Strogo kazen je sodišče v Velikem Gradišču izrekli nad bivšim tajnikom občine Malo Gradišče Glisicem in bivšim blaginikom iste občine Miloševićem. Oba sta tedaj, ko sta izročala posle novi občinski upravi, skrivaj izmaknila iz blaginik strogo zaupen akt, ne da bi prevzemniki to opazili, nato pa začela po vasi govoriti, da bosta spravila župana in uradnike v zapor. Ko pa je prišel na obično ukaz glede zaupnega akta, je prišla vsa mahinacija na dan in bivši tajnik in blaginik sta prišla pred sodnike. Zraven tega so jima dokazali še nekatere druge zlorabe in zato sta dobila vsak po deset mesecev zavora.

Neprijetne posledice se obetajo ljudem, ki so obdružovali volka in tudi nekega mlekarja, ki je tega volka ubil. Mlekar Janko Djončič je ubil velikega volka, ko ga je ta napadel in mu obgriznil konja, s katerim je vozil v Belgradu mleko. Mlekar je volka potem naložil na svoj voziček in ga razkazoval radovednežem po mestu, obenem pa razdeljeval mleko. Nazadnje pa mu je nekdo eveltoval, naj nese volka pregledat na veterinarski zavod. Tam so ugotovili, da je bil volk stekel. V časopisih je izšel poziv na vse tiste, ki so volka prijeli ali gladili, naj se javijo higienskemu zavodu, ker utegne sicer postati zanje usodno dotikanje stekle živali.

400.000 dinarjev je spretni in natančni vlomilec odnesel iz blaginik belgrajskega veletrgovca Lukiča. Zjutraj lastnik še ni opazil nobenih znakov vloma, nesrečo pa je spoznal šele tedaj, ko je odprl veliko blaginjo in hotel izplačati večji znesek denarja. Vlomilec je našel rezervne ključke od blaginje in z njimi blaginjo odprl. Pobral je vse do zadnjega belica. Policija je začela takoj preiskovati, vendar posebnih znakov sledi ni našla. Pač pa je našla prstne odtise, po katerih bo verjetno dobila zločinca. Od uslužbencev niso nikogar osumili, pač pa pravijo policijski strokovnjaki, da je bil na delu silno spreten in izvežen vlomilec. Policija misli, da ma oprava z velikim mojimstvom svoje stroke, ki ima na vesti še druge vlome v blaginje.

Varnostne ukrepe proti širjenju nove svinjske bolezni iz Slovenije na Hrvaško je izdala banska oblast v Zagrebu. Pri svinjah se bolezen najprej kaže na možganih in hrbtnici, nakar žival takoj pogine. Bolezen se je najprej pojavila v Češko-moravskem protektoratu, kmalu nato pa tudi na Štajerskem. Banska uprava v Ljubljani je odredila takoj vse potrebne ukrepe, da bi se bolezen zatrla, kajti dokazalo se je, da jo prenašajo ljudje, ne pa živali. Iz Slovenije se namreč pravišči v druge dele države ne izvažajo. Vsak kmetovalec, katerega bi svinje obolele, bo moral bolne živali zaklati, nakar bo dobil od oblasti primerno odškodnino.

Teden zimske pomoči, ki se je začel 31. decembra, se nadaljuje v znaku plemenitega zbiranja sredstev za podpiranje siromakov. Vsak dan se po radiu slišijo govori, v katerih se pošilja apel na jugoslovanske državljane, da bi izpolnili svojo dolžnost in podprli potrebe in revne. Prvi govor je imela po radiu Nj. kr. Vis. knežinja Olga, ki je s tem odprla teden zimske pomoči. V četrtek, dne 2. januarja, je govoril patriarh dr. Gavril. Nadaljnji program po radiu je sledeč: V petek, 3. januarja, ob 20 bo govoril zagrebski nadškof dr. Alojzij Stepinac; ob 20.10 ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman; 4. januarja ob 20 belgrajski župan Jerem Tomić; ob 20.10 zagrebski župan Mate Starčević; ob 20.20 ljubljanski župan dr. Jure Adlešič; v nedeljo, 5. januarja, ob 20 minister za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Srdjan Budisavljevič. — Govore bodo prenašale vse radijske postaje v državi.

Dve vasi sta se slepli v okolici Travnika. Vasi iz Pokrajine so šli v gozd in si nasekali drv. Natovorili so svoje konjice in jih vlekli skozi sosednjo vas Veliko Mošunjo. Tam pa so jih Mošunjanji ustavili in zahtevali, da dvajdo olože, češ da so jih nakradli v njihovem gozdu. Prvi so se zahtevi uprli in zato se je vnel prepir in pretep. Prihajati so začeli pomagati obeh vasi in nazadnje je bila prava bitka s kolt, noži, palicami in samokresi. Enega je strel zadel v glavo, da je obležal mrtev, okrog deset na jih je bilo bolj ali manj nevarno ranjenih.

Edinstveni film, ki brez pompozne reklame zanima vso Ljubljano!

Balalajka

KINO UNION, tel 22-21
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

V konjiškem okraju se uvaža organizirano kmetijstvo

Okrajni kmetijski odbor za okraj Slov. Konjice je izdelal petletni kmetijsko-pospeševalni program, kakor so to storili tudi drugi okr. kmet. odbori v Sloveniji. Program združuje mnogo načrtov, katerih izvedba bo za kmetijstvo našega okraja največjega pomena, saj se poleg nadaljevanja dosedanjih prirejanj dela vrsta novih del na področju kmetijstva, ki naj se dvigne na lepšo višino.

Slovenjekonjiški okraj obsega 33.419 ha zemljišča, je torej eden najmanjših v Sloveniji. Podnebje je milije, ker severni vetrovi preko Pohorja nimajo toliko vpliva. Svet je bolj valovit ter dosega nadmorsko višino 250—1517 m. Večinoma je suh, le konjiška dolina je močvirnata. Ker je povprečna temperatura po raznih krajih različna, so gospodarske razmere zelo različne in so v zvezi s tem zastopane v okraju številne kmet. panoge, kar okr. kmetijskemu odboru povzroča mnogostransko in obsežno delo.

Zemlja je v pretežni večini ilovnata, ponekod pa je tudi lažja in peskovita zemlja, kateri tvori podlago apnenec do črte Brinjeva gora—Barbara—Sv. Jerne, odtod dalje pa lapor. Ker je oddaljenost od večjih tržišč razmeroma velika, se ne morejo na debelo prodajati hitro pokvarljivi kmetijski proizvodi, ampak le pridelki, ki se z njimi navadno trguje na debelo. Najvažnejša kmetijska panoga je v slovenjekonjiškem okraju poljedelstvo; polja obsegajo 5780 ha ali 17% zemlje. Največ se prideluje krompirja. Najbolje obrodijo oneidovec, jubel, pozni rožnik in kersnik. Zelo dobro obroditi tudi ackersegn. S temi se je delal večletni poskus. Okr. kmetijski odbor hoče razširiti predvsem oneidovec, pozni rožnik in ackersegn kot najboljše tukaj uspevajoče vrste ter bo pospeševal produkcijo tega krompirja. Povprečno obroditi pri nas 77 q na ha.

Mnogo pozornosti bo posvetil v teku 5 let pšenici. Doslej je povprečen pridelek znašal 12 q na ha, vrste so bile neenake. Poizkusi so pokazali, da v konjiškem okraju najbolj uspeva pšenica »kolonija«. Ni se obnesla betinska pšenica, tudi ne rane italijanske vrste (Via gloria, Kvaderma, Monatana). Pospeševal bo setev pšenice »kolonije«, setev pohorskega ovsu za suhe njive, češkega ovsu (Swalof) za mokre njive, zatiranje sneti s propagiranjem čistega semena in z nabavo trierjev ter povečanje splošnega gojenja žitaric z nabavljanjem semen.

Travniki so v okraju 4811 ha, od katerih je dober del zamočvirjen. Travniki niso posebno rentabilni, ker niso obdelani. Okr. kmetijski odbor bo v bodoče pospeševal izsuševanje, zatiranje hmeljavosti in rast izdatnih trav. Kmet. odbor bo po možnosti dajal podpore za nabavo drenajnih cevi in travniških bran, pa tudi za nakup travnega semena. Na Pohorju je okrog 2000 ha pašnikov in bodo v tamkajšnjih okoliših predavanja o zboljšanju pašnikov.

Sadjarstvo je dobro razvito posebno pod Pohorjem in okrog Slov. Konjice. Trpi pa škodo, ker ga ljudje ne čistijo in škrope kakor bi bilo treba. Tukaj najboljše uspevajo: porenški krivopecelj, bobovec, štaj. mošančkar, Baumanova reneta, boskopski kosmač, ontario in kanada. Kmetijski odbor bo pospeševal širjenje teh vrst, organiziral bo škropilne kolone za zimsko in letno škropljenje, trudil se bo za zidavo sadnih sušilnic, ki so tako zelo potrebne. Gradijo se že v Ločah, na Prihovi in v Oplotnici. Drugo leto pa se bodo gradile še v Slov. Konjicah, Zrečah in Vitanju; v Ločah se bo izdelal kotel za kuhanje sadne meze, v L. 1942. pa bodo zgrajene še sušilnice v Sv. Jerneju, Spitaliču in Žičah; v Slov. Konjicah pa nameravajo zgraditi

Desetorica najboljših športnikov v državi

Pod naslovom »Med desetorico najboljših športnikov v preteklem letu so štirje Slovenci, štirje Hrvati in dva Srba«, ocenjuje belgrajski dnevnik »Vreme« deset najboljših športnikov v Jugoslaviji. Svetislav Glisović, ki je članek podpisal, je razvrstil najboljšo jugoslovansko športnike takole:

Boks: Luka Popović,
Namizni tenis: Zarko Dolinar,
Plavanje: Tone Cerer,
Atletika: inž. Milan Stepišnik,
Smučanje: Franc Smolej,
Kolesarstvo: Avgust Prosenik,
Tenis: Franjo Punčec,
Umetno drsanje: Silva Palme,
Hajzena: Dragica Antić,
Nogomet: Avgust Lehner.

V daljšem članku na šaljiv način karakterizira Glisović teh deset športnikov. Med drugim pravi: »Bračo Slovenci, pravo da vam kažem, več ste dosadni. Živi, brate, i daj drugom da živi. Od deset najboljših mesta za Jugoslovane uzeste, braću, dobru polovinu.« Tako tudi je, dasi naslov pravi drugače. Slovenca sta, prav tako kot ostali štirje najboljši športniki, tudi Avgust Prosenik in Zarko Dolinar, dasi oba živita v Zagrebu.

Če je bil Glisović že v članku tako natančen, naj bi si ogledal še naslov, pa bi potem lahko videl, da je napačen. Nam Slovincem pa je tako pri znanje dragoceno, saj doli na jugu nikoli nimajo za slovenski šport vsaj potrebnega zanimanja in majhne podpore.

Vsem kolesarskim podzvezam in klubom

Upravni odbor Slovenske kolesarske zveze je takoj po svojem ustanovnem obnem zboru poslal okrožnice vsem podrejenim podzvezam in klubom, da z ozirom na pravilno administracijo pošljejo:

1. zapisnike svojih rednih občnih zborov še za leto 1939;
2. točne naslove za pošiljanje raznih dopisov in podatke o ustanovitvi kluba oz. sekcije;
3. zapisnike vseh v teku leta izvršenih kolesarskih prireditelj;
4. verifikacije odbornikov in dirkačev.

V pričakovanju, da bodo podrejene organizacije to skromno željo svojega vrhovnega foruma izpolnile, ni razen nekaj primerov prejel nobenih zahtevanih podatkov. Zato je upravni odbor SKZ še nekajkrat urgiral, da omenjene organizacije izpolnijo svojo dolžnost — toda do sedaj vse zaman.

Ker se nahaja upravni odbor SKZ pred končnim obračunom svojega enoletnega delovanja, t. j. pred svojim rednim občnim zborom, upravni odbor SKZ opozarja še enkrat vse podrejene organizacije, da čimprej pošljejo zahtevane podatke.

sadno skladišče. Zidavo sušilnic kmet. odbor gmočno podpira. V okviru sadjarskih podružnic bodo tečaji za pospeševanje sadjerejstva za čiščenje sadnega drevja, škropljenje in precepljevanje nerodovitnih vrst. Sploh bo sadjarstvu posvečena posebna pažnja.

Vinogradov je v okraju 500 ha. Najugodnejšo lego imajo vinogradi v Skalcah, Tepanjskem vrhu in Spitaliču. Skupno z vinarsko podružnico bo kmetijski odbor prirejal predavanja in tečaje o rezanju trte, ob boljših letinah se bodo prirejele vinske razstave. Zatiralo se bo samorodnice in kontrolirale trsnice, ki jih je v okraju več.

Zadružništvo se v slovenjekonjiškem okraju dobro razvija. Poleg drugih so tudi 4 živinorejske selekcijske zadruge (Slov. Konjice, Spitalič, Oplotnica, Zreče), eno ovčerejsko društvo (Vitane) in perutninarski krožek v Ločah. Okr. kmet. odbor bo poživljal zadružno zavest, ki se v okraju med ljudmi še ni dovolj vkoreninila.

Dobro je napredovala v okraju živinoreja, kjer so posebno živin. selekcijske zadruge mnogo naredile. S pridno selekcijo se bo povečala še razmeroma majhna mlečnost. Nabavljalo se bo dobre plemenske bice. Skrbeli bodo za zboljšanje ovčereje, ke so nekateri kraji kot Sv. Kunigunda, Skomarje, Zreče, Vitane in Kebelj naravnost idealni v tem oziru. V okraju je že preko 2000 ovac; torej je ovčereja zelo razširjena, toda zanemarjena. Odbor hoče doseči umno ovčerejo ter z uvažanjem plemenskih ovnov in ovac jezersko-solčavske pasme dvigniti njeno kakovost na višino, ki jo v tem okraju more doseči. Z izboljšanjem ovčje volne bo ljudem omogočena izdelava boljših domačih oblačil, kar bo v bodočih letih vsekakor važno in potrebno.

Konj je v okraju 450, svinj pa preko 6000. Odbor je dobil enega banovinskega žrebca, kar je bilo za pospeševanje konjereje neobhodno potrebno. Med zimo se bo ustanovilo konjerejsko društvo za konjiški okraj. Odbor bo podpiral vzdrževanje žrebcev in dajal pouk v konjereji. Gmotno bo podpiral prenovanje konjev. Pospeševal bo svinjerejo z licenciranjem merjascev in dajal licenčne nagrade.

V okraju bodo pospeševali tudi perutninarstvo z razširjitvijo rjave štajerske kokoši, čebelarstvo s poukom in gozdarstvo z zasajanjem goličav. Iz gozdnih drevesnic se bodo dobavljale sadike. Za kmetijsko propagando in pouk bodo prirejali stalne gospodarske tečaje in predavanja sporazumno s kmečko zvezo ter kmet. in sadj. podružnicami. Letos in naslednja leta se bodo zlasti pozimi na šolah vršili kmetijsko nadaljevalni in gospodinjstvi tečaji.

Program okr. kmetijskega odbora za slovenjekonjiški okraj je skrbno in vestno izdelan in ima posebno odliko v navajanju organiziranega dela, kar bo sigurno prineslo uspeh. Zelimmo le, da bi oblast v celoti gmočno podprla njegovo delo, ker mu proračunske možnosti sicer ne bodo dovolile izvršiti vseh prekoristnih zamisli.

Poziv lavantinskega škofa k dobroti

Maribor, 2. jan.

Kakor vsako leto, se je tudi letos na Novog leta dan poklonila lavantinska duhovščina po svojih zastopnikih prevz. škofu dr. Ivanu Jožefu Tomažiču. V škofijskem dvorcu na Slomškovem trgu so se večeraj dopoldne zbrali člani stolnega kapitlja, rektor visoke bogoslovne šole dr. Josip Hohnjec, predstavniki cerkvenih redov ter posvetne duhovščine in so bili sprejeti pri škofu k novoletnemu čestitaniu. V imenu duhovščine je izrekel te častitke gospod stolni prošt dr. Maksimilijan Vrabec. V svojem nagovoru se je spominjal veselih in žalostnih dogodkov v preteklem letu in je posebej omenjal za našo škofijo izredno težko izgubo častnega kanonika dr. Antona Korošca.

Na njegova voščila je odgovoril gospod škof: da bo letos bolj kakor druga leta potrebno, da smo vsi duhovniki in verniki res pravi katoliki. Naša vera pa naj se ne kaže samo v tem, da opravljamo za sebe svoje verske dolžnosti in molitve, pač pa posebno še v tem, da bomo izkazovali bližnjemu svojo ljubezen v dobrih delih. Ne prikrivajmo si, da bo v tem letu velika stiska za rezeže in zato je potrebno, da s pravim prvokrščanskim usmiljenjem tudi mi vsi lajšamo gorje ubogih. Nikomur naj ne bo odtujeno usmiljenje in dobrotla. Zato poziva vse duhovnike in vernike k izrednim delom dobrotlosti ter želi, da bi bila naš narod in naša država srečna v tem letu, ko nastopa novi vladar Jugoslavije.

Radeče

Šolska kuhinja na radeški šoli V kratkem se bo ustanovila tudi na naši osnovni šoli šolska kuhinja, ki bo delila brezplačno revnim šolobveznim otrokom za zajtrk kodelico toplega mleka. Tako bo zadnje plemenito naročilo našega pokojnega narodnega voditelja dr. Antona Korošca tudi v Radečah obrodilo obilo koristnih sadov. Kakor pa čujemo, bodo otroci dobivali samo mleko, zato upravičeno želimo, da bi dobili otroci poleg toplega mleka tudi košček kruha, kajti mnogi od njih pridejo v šolo po več kot eno uro od daleč in to v večini primerov brez zajtrka ali pa vsaj v nezadostni količini. Naj se merodajni pobrigajo tudi za ta potrebna sredstva!

Občina Radeče je nakupila 30.000 kg kornu in jo bo razporejala vsak ponedeljek po lastni ceni t. j. 3.10 din za 1 kg.

Vandalizem na pokopališču! Na grobu pokojnega radeškega župana g. Polanca je neznan osea iz škodoželjnosti ali iz koristiljublja razbila veliko nagrobno svetilko, vredno okrog 800 din. Oznanoeno svetilko so poskušali že pred mesecem dni ukrasti, a se jim takrat ni posrečilo, zato so jo sedaj razbili.

Okrajna posojilnica in hranilnica v Radečah bo imela v letošnjem letu svoje uradne ure v nedeljah, torkih in četrtnih od 8—12 ure.

Papirnica na Nivčah pri Radečah je podarila za božičnico uslužbencem, ki so bili zaradi racionalizacije obrata v prejšnjem mesecu odpušteni, vsakemu po 4 kg masti, da vsaj malo olajša odpuščencem slabe življenjske prilike.

Vremensko poročilo

Kraj	Barometer	sko stanje	temperatura v C	relativna vlažnost v %	Veter (smer, jakost)	Pada-vine m/m	vrsta
Ljubljana	752.7	4.8	-0.4	96	10	0	9.6 dež in
Maribor	754.0	-2.0	-3.0	93	10	W ₁	11.0 sneg
Zagreb	749.6	7.0	0.0	90	10	E ₁	0.3 dež
Belgrad	750.3	9.0	5.0	90	10	NE ₁	0.2 dež
Sarajevo	751.3	8.0	2.0	90	10	0	2.0 dež
Vis	749.2	0.0	6.0	90	10	SE ₁	—
Split	750.0	13.0	10.0	90	10	SSE ₁	1.0 dež
Kumbar	753.1	15.0	12.0	60	10	SE ₁	12.0 dež
Zirje	748.5	13.0	11.0	80	10	SE ₁	15.0 dež
Dubrovnik	752.3	15.0	12.0	80	10	SSE ₁	10.5 dež

Vremenska napoved: Pretežno oblačno s padavinami in zmerno hladno vreme. Najnižja temperatura na letališču je —1.5° C.

Koledar

Danes, petek, 3. jan.: Genovefa.
Sobota, 4. jan.: Tit, škof.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Nakaznice za petrolej po mestni aprovizacijski oddelku, Krekov trg št. 10, pritličje, razdeljeval za mesec januar 1941 onim meščanom, ki nimajo električne razsvetljave. Nakaznice bodo prejeli le oni, ki potrebujejo petrolej za razsvetljavo stanovanjskih prostorov. Petroleja za kuho ni na razpolago. Stranke naj prinese s seboj listine (družinska knjižica, rodbinska pola, rojstni list ali izpiski, delavske knjižice, službene izkaznice itd.), s katerimi bodo dokazale koliko članov šteje družina. Najemniki in podnajemniki tvorijo družino, — stranko zase, ako vodijo lastno gospodinjstvo oz. imajo svoje ločene stanovanjske prostore. Za sostanovalec naj se predloži na vpogled policijske zgornice. Strankam, ki se ne bodo izkazale s potrebnimi listinami, se nakaznic ne bo moglo izročiti.

»O lončnicah, ki eveto pozimic« bo predaval g. J. Kregar na mesečnem sestanku, ki ga ima v petek, dne 3. januarja 1941 ob 20 v salonu restavracije »Mrak« na Rimski cesti. — Vrtnarski odesk podružnice SVD Ljubljana. — Vstop prost!

Igralska družina Prosvetna društva Trnovo ponovi na praznik sv. Treh kraljev, dne 6. januarja ob 8 zvečer na odru društvenega doma v Karunovi ulici 14 Schönherrovo dramo v treh dejanjih »Otroška tragedija«. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 dopoldne v društvenem domu.

Sestanek učiteljske strokovno-nadaljevalnih šol. Učiteljsko združenje, sekcija za dravsko babinovino v Ljubljani, sporoča, da je sestanek učiteljske strokovno-nadaljevalnih šol sklican za soboto, dne 4. januarja 1941 preložen na soboto, dne 11. januarja 1941. Dnevni red isti.

Sestanek »Vrtnarskega odseka« podruž. S. V. D. v Ljubljani bo v petek 3. t. m. »pri Mraku« na Rimski cesti. Predava g. J. Kregar o gladiolih.

Kralja z neba, Gregorčičovo duhovno igro v 6. slikah iz zgod Kristusovega rojstva ponovi Frančiškanska prosveta M. O. na sv. Treh kraljev dan 6. januarja ob 3. uri popoldne v frančiškanski dvorani. Predprodaja vstopnic v trgovini A. Silič, Frančiškanska ul. 1, na dan predstave od 10. do 12. ure dopoldne in od 2. ure popoldne dalje pri blaginji v Frančiškanski pasazi.

Naburo podvrženi mladeniči, ki so pristojni v Ljubljano in žive v drugih vojaških okrožjih ter bi bili v letu 1941. radi pregledani tamkaj, naj takoj, vsaj pa do konca meseca januarja 1941., vložijo pravilno kolokovane (10 in 20 din) prošnje na poveljstvo ljubljanskega vojaškega okrožja v Ljubljani. V prošnji je treba navesti svoje fojstne in domovinske podatke in točen naslov.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer

Petek, 3. jan.: »Revizor«. Red Torek
Sobota, 4. jan.: »Krog s kredo«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 5. jan. ob 15: »Snežulčica«. Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol.
— Ob 20. uri: »Romeo in Julija«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 6. jan. ob 15: »Princeska in pastirček«. Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol.
— Ob 20: »Cigani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA — začetek ob 8 zvečer

Petek, 3. jan.: Zaprt (generalka).
Sobota, 4. jan.: »Sabska kraljica«. Prem. abonma. Gostovanje tenorista Josipa Gostiča, člana zagrebske Opere.

Nedelja, 5. jan. ob 15: »Angel v atom.« Mladinska opereta. Predstava na korist Zimske pomoči. Cene od 30 din navzdol.
— Ob 20: »Traviata«. Gostovanje sopranistinj Zlate Gjurgjenčeve, članice belgrajske opere.

Ponedeljek, 6. jan.: ob 15: »Madame Butterfly«. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenčeve.
— Ob 20: »Vesele žene windsorske«. Izven.

Mariborsko gledališče

Petek, 3. januarja: Zaprt.
Sobota, 4. januarja ob 20: »Ljubim te.« Red B. Gostovanje članov zagrebskega gledališča.
Nedelja, 5. januarja ob 15: »Nababuk.« — Ob 20: »Cigan baron.« (Za zimsko pomoč).

Mariborska drama pripravlja Kozakovo no-vo »Lepo Vido« v Skrbinskih režiji.

Popravek

Našemu poročilu o simfonični glasbi na koncertu UJMA z dne 31. decembra preteklega leta je tiskarski škrt prav pošteno nagajal. Včasih jo je tako polomil, da bi utegnil koga s svojimi rožički žaliti.

Tako se mora glasiti: »Tu se je Tome čisto razigrak« namesto: »... zaigrak«. Nejasen je tudi zadnji stavek v istem odstavku, ki naj bi se glasil: »... da skladba kar fluorecira po barvitih premembah.«

Dalje namesto: »Ob Osterčevu simfonijo bi se gotovo spotaknila še kaka starejša taktika« beri: »taktirka«.

Te napake spreminjajo smisel, druge manjša tiskovne pogoške bo bralec lahko sam popravil.

Tudi pri delu so v Londonu ljudje vedno v strogi pripravljenosti, da jih nemški letalski napad ne bi preveč presenetil. Da so časi zares resni, dovolj zgovorno dokazujejo njihove čelade in torbice z vsemi potrebnimi, kar človek potrebuje, kadar je letalski alarm.

Vatikan med sedanjo vojno

Vojna je sicer v marsičem vplivala na življenje in razmere v Vatikanu, ni pa mogla omejiti velikih prizadevanj sv. očeta za mir

Tudi Vatikan, prestolnica sv. Cerkve, je v vojni, čeprav vojne ni napovedal nobeni državi in čeprav si že od vsega začetka vztrajno in z vsemi silami prizadeva, da bi dosegel trajni in pravični mir med vsemi narodi sveta. Povsem razumljivo je, da ne more biti papeževa država, ki leži sredi italijanske prestolnice, prestolnice vojskujoče se države, brez vseh skrbi. Tudi Vatikan je poskrbel za svojo varnost. Sovražna letala lahko vsak čas napadejo Rim. Lahko bi se zgodilo, da bombe zgreše cilj in padejo na Vatikan. Da se ne bi kaj takšnega zgodilo, skrbje najmodernejši protiletalski topovi, ki so postavljeni na vseh važnejših in prikladnih točkah. Tudi drugi varnostni ukrepi so bili izdani. Uvedli so popolno zatemnitev. Tudi okno delovne sobe sv. očeta v drugem nadstropju, na desnem krilu vatikanske palače, je popolnoma zastrito. Ko je vladal še mir, je smel kdor koli obiskati papežovo prestolnico brez vsakega dovoljenja. Vsakega obiskovalca je švicarska straža sicer ustavila, toda to je bila zgolj formalnost. Kdor pa bi rad takšnega obiskal Vatikan mora imeti posebno dovoljenje. Pravico do svobodnega vstopa na ozemlje cerkvene države imajo samo tuji diplomatski zastopniki pri sv. stolici.

Kje je miroljubje večje kot v papeževi državi? Tu je »oborožena sila« ohranila še vedno svoje, že davno zastarelo orožje: sulice in meče. Ko je izbruhnila vojna, so nekateri predlagali, naj se vsa straža oboroži s sodobnim orožjem: puškami, strojnicami in topovi, kar pa je sv. oče Pij XII. odločno odklonil.

Moč sv. Cerkve ni v orožju

Moč Vatikana ne sloni na oboroženi sili in številu vojakov. Orožje tu ni tisti simbol, ki naj bi označil pravo in večno silo in oblast, kakršna je sv. Cerkve.

Fotografiranje je tudi prepovedano in sicer toliko časa, dokler ne bo končana vojna. Fotoaparate poberejo obiskovalcem takoj pri vstopu. Če bi se komu le posrečilo vtihotapiti se s fotoaparatom v papežovo državo in bi hotel fotografirati švicarja v slikoviti uniformi in kopjem v roki, se bo ta takoj skril za ta ali oni steber in dal znak, da je fotografiranje prepovedano.

Omejitve zaradi vojne

Omejitve zaradi vojne v Vatikanu s v mnogem podobne italijanskim. Življenjske potrebe uvažajo iz tujine, promet pa v sedanjem položaju ne more več potekati normalno. V Vatikanu ne poznajo brezmesnih dni in »ljudskega« kruha, v vsej državi pa tudi ni niti ene restavracije. Vatikan je tudi edina država na svetu, ki nima svojih do smrtnih državljanov. Njeni prebivalci so po poklicu vsi uradniki in stanujejo v Vatikanu po službeni dolžnosti. Čim izgube to službo, izgube isto-

časno tudi državljanstvo. Vsi Vatikanci so tako samo začasni državljani te prestolnice. Državljanstvo ali članstvo more trajati tudi samo nekaj dni. Če pa n. pr. odide kdo po službeni dolžnosti v tujino, dobi vatikanski potni list.

Skrb za vojne ujetnike in begunce

Odkar pa se je začela vojna, je Vatikan prevzel še nekatere izredne posle. Ustanovljeni sta bili dve človekoljubni ustanovi: Urad, ki vzdržuje stike z vojnimi ujetniki in urad za lajšanje gorja vojnim beguncem. Če kdo nima sredstev, da bi se nastanil v tej ali oni državi, mu omogoči Vatikan, da najde kje na svetu streho. Poleg tega pa vzdržuje Vatikan po svojih diplomatskih zastopnikih ali apostolskih nuncijskih zvezah med člani vseh tistih družin, kateri so zaradi vojnih razmer ločeni drug od drugega. Zanimivo je, kako je organiziral Vatikanski vzdrževanje teh zvez. Naj navedemo primer. Če kdo želi sporočiti svoji družini, kje je in kako se mu godi, (gre za tiste kraje, ki leže na ozemlju vojskujočih se držav), izpolni poseben obrazec (namesto navadnega pisma), ki ga dostavijo apostolskemu nunciju tiste države, v kateri stanuje naslovljenec. Za važna in nujna obvestila je na razpolago vatikanska radijska postaja, ki je najmočnejša na svetu. Radijsko brzojavko prejme nuncij dotične države in jo potem dostavi naslovljencu.

Ker so bila vsa dosedanja prizadevanja Vatikana za dosego miru žal brezuspešna, dela Vatikan z vsemi silami na to, da bi olajšal gorje in skrbi vsem onim, ki jih je sedanja vojna tako kruto prizadela.

Papež Pij XII. spi v navadni vojaški postelji

V normalnih razmerah je preživel sv. oče svoje poletne počitnice v Castel Gandolfo v okolici Rima. Letos pa papež Pij XII. ni niti za trenutek zapustil Rima. Kljub vsem priporočanjem in prizadevanjem tistih, ki so v skrbeh za njegovo življenje, se je odločil ostati v Rimu toliko časa, dokler ne bo zavladal mir.

V drugem nadstropju palače na desni strani bazilike sv. Petra preživi vrhovni poglavar vesoljne Cerkve ves svoj čas. Večji del dneva se zadržuje v svoji delovni sobi ali v knjižnici. Papež se je odrekel tudi vsem pribliškom in živi neverjetno skromno. Odkar je vojna, spi v navadni in zelo nizki vojaški postelji. S tem, da ne živi več tako kot prej, deli sv. oče trpljenje s tistimi, ki jih je vojna prizadela. Prav pogosto tudi moli za trpeče.

Sedanja vojna je močno prizadela tudi življenje v Vatikanu, ni pa mogla omejiti neutralskih prizadevanj vrhovnega poglavarja sv. Cerkve za dosego toliko zaželenega in vsem tudi že tako zelo potrebnega miru.

Do sedaj največja dražba umetniških zbirk

Prodaja jih časopisni magnat Hearst - Zbiral jih je 50 let po vsem svetu - Med njimi cel španski samostan, spravljen v 14.000 zabojih

Znani ameriški časopisni magnat Hearst prodaja na dražbi vse svoje umetniške zbirke, ki jih je celih 50 let zbiral po vsem svetu. Med njimi so tudi umetniški predmeti nekega španskega samostana. To bo največja dražba umetniških zbirk, kar jih je kdaj kje bilo. Dve znani newyorški hiši sta izpraznili po celo nadstropje za izložbo in prodajo teh umetniških predmetov. Tu je tudi cel španski samostan, ki so ga kamen za kamnom zapakirali v 14.000 zabojev. Omanjeni časopisni magnat je svoj čas plačal milijon dolarjev za odkup in prevoz tega samostana. Zaboji že leta in leta leže v neki newyorški petnadstropni hiši. Razen tega so v Hearstovi umet. zbirki tudi dvorci britanskih vladarjev, francoski in holandski dvorci, za tem mnogo del srednjeveških slikarjev, rokopisov, gobelinov, nakita, preprog in drugega.

500 let stari Guildhall - razdejan

Angleži pravijo, da se bodo po vojni v njem spet nadaljevale tradicionalne svečanosti, ker da »bombe ne morejo ustaviti toka zgodovine«

Pri zadnjem hudem nemškem letalskem napadu na London je zelo trpelo zlasti tudi mestno središče samo. Poročila o tem, doslej menda najsilovitejšem napadu na angleško prestolnico, pravijo, da je bila med drugim uničena tudi starodavna občinska zgradba Guildhall, razen nje pa še nekaj drugih v zgodovinskem oziru prav tako dragocenih poslopij. Angleško poročilo o tem napadu med drugim navaja:

Nemški bombniki so izvedli osredotočen napad na središče Londona in je bila pri tej priliki uničena cela vrsta zgodovinskih zgradb, ki nimajo nobenega vojaškega pomena, med drugimi tudi zgodovinski Guildhall, slovit sedež londonskega župana, kjer so seje občinskega sveta.

Vojno ministrstvo pri tej priliki poudarja, da je bil to »preračunan poskus, da se uniči londonski City, čeprav v vojaškem oziru nima nobenega pomena«. Med drugimi poslopji je bila zadeta tudi cerkev St. Briand, staro sodno poslopje Old Bailey, Johnsonova zgradba v Fleet Streetu itd.

Guildhall je zelo stara poslopje. Zgrajeno je bilo pred 500 leti po znanem požaru, ki je divjal v Londonu. To zgradbo so vedno smatrali za simbol Londona, Anglije in svobode britanskega naroda. V veliki dvorani so prirejali tradicionalne svečanosti. Tu so bile sprejete najbolj znane britanske osebnosti: Nelson, Wellington, Pitt, Disraeli, Livingstone itd.

Iz Guildhalla je odhajal ob priliki tradicionalnih slovesnosti londonski župan na sestanek z angleškim kraljem, ki mu je vsako leto sproti znova potrdil vse pravice in svobode angleške prestolnice. Tu je bila vsako leto prirejena slavnostna pojedina, ne za visoke osebnosti, pač pa za bolne

in siromašne otroke. Pri takšni priložnosti je tu vselej igral orkester londonske policije, župan pa je prihajal k revnim otrokom na obisk.

Poročila iz angleških virov pravijo, da so Londončani prepričani, da se bodo te svečanosti nadaljevale po vojni spet, ker smatrajo, da »bombe ne morejo ustaviti toka zgodovine«. Pravijo, da se je to videlo tudi zdaj ob priliki bombardiranja Guildhalla. Medtem ko so padale bombe, se je namreč londonski župan pojavil na razvalinah in pomagal gasilec, ki so si prizadevali, kako bi čimprej pogasili požar.

Odnosanje razvalin

Včeraj dopoldne so začeli z delom v londonskem Cityju inženirji, ki imajo izredno težko nalogo. Odstraniti morajo namreč razvaline pogorelih hiš, ki so jih zadnja nedeljo razdejale nemške bombe. Pri tem delu je zaposlenih 300 vojakov angleškega inženirskega polka in skoraj tisoč pionirjev. V nekaterih ulicah obstoji nevarnost, da se zgradbe podro. Okoli njih so postavili bariere, ki bodo stale vse dotlej, dokler se oblasti ne bodo prepričale, da je vsaka nevarnost minila. V gotovih primerih bodo morali delavci uporabiti tudi eksplozivne snovi, da bi mogli čimprej odstraniti razvaline z ulic.

Radio

Program radio Ljubljana

Petek, 3. januarja: 7.00 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. 12.00 Preljubno veselje (plošče). 12.30 Poročila, objave. 13.00 Napovedi. 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. 14.00 Poročila. 14.10 Tujsko-prometna poročila: Zimsko zdravljenje v Rogški Slatini. 17.30 Orglice in harmonika (gg. Fr. Petan, A. Stanko). 18.10 Zenska ura: O slovenski visokoškoli (g. M. Tomšič). 18.30 Plošče. 18.40 Francosčina (g. dr. Stanko Leben). 19.00 Napovedi poročila. 19.25 Nac. ura. 19.50 O izseljencih. 20.00 Kvartet pihal (flavta, klarinet, rog, fagot). 20.45 Večerni koncert (Rad. ork.). 22.00 Napovedi, poročila. — Konec ob 22.20.

Sobota, 4. januarja: 7.00 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. 12.00 Poslali vam bomo iz bele Ljubljane napeve vesele in plošče izbrane, a a skrita sta spet njih vsebina in red. 12.30 Poročila, objave. 13.00 Napovedi. 13.02 Poslali vam bomo iz bele Ljubljane napeve vesele in plošče izbrane, a skrita sta spet njih vsebina in red. 14.00 Poročila. 17.00 Otroška ura: Nastop Pavlihovega odra (prenos iz velikega studia). 17.30 Otroška zabava (plošče). 17.50 Pregled sporeda. 18.00 Za delopust igra Rad. ork. 18.40 Rastlinska odeja slovenske zemlje (g. dr. Tomažič). 19.00 Napovedi, poročila. 19.25 Nac. ura. 19.40 Nekaj slovenske lahke glasbe (plošče). 20.00 O zunanjih politikih (g. dr. Alojzij Kuhar). 20.30 »Na straži hrvaški«. — Potovanje preko Svetih Gor v Pišce, na Bizeljsko, Kapelo in Dobovo. Rokopis: Davorin Petančič. Osebe: Priporočilec — prof. Zgontar — Cvetka — Vinko, star fant z Bizeljskega — Mica — njen oče — godci — pevci. (Izvajajo člani Radijske igr. družine.) 22.00 Napovedi, poročila. 22.15 Za dober konec tedna igra Rad. ork. — Konec ob 23.

Vojvodinja Windsorska, nekdanja gospa Simpsonova, je obdarila dve učenci v Akademiji v St. Francis Xavier na Nassau na Bahamskih otokih, kjer je sedaj njen soprog, bivši angleški kralj Edward VIII. za guvernerja. Ti dve mali učenci sta postali zaslužni, ker sta plesali za Rdeči križ.

GENERAL KRIVICKI:

BIL SEM V STALINOVIM SLUŽBI

Tam je vladalo mnenje, da so vojaške in gospodarske vezi med Nemčijo in Rusijo zakoreninjene tako globoko, da Hitler brez dvoma ne more iti preko njih. Moskva je gledala v Hitlerjevih ostrih govorih proti boljševizmu le maneuver na poti k moči. To je moralo biti. Ni pa moglo ničesar spremeniti na življenjskih interesih dveh dežel, ki sta bili določeni za sodelovanje.

Stalin sam je zajemal precej tolažbe iz poročila nemškega častnika. Čeprav popolnoma poučen o nacističnem nauku, o »Drangu nach Osten« (pritisak proti Vzhodu), je bil vendar navajen tradicionalnega sodelovanja med rdečo armado in nemško vojsko. Imel je zdravo spoštovanje pred nemško armado in njenim vodstvom pod generalom Seecktom. Stališče nemških generalstabsnih častnikov je tedaj odgovarjalo njegovim nazorom. Stalin je gledal v nacističnem gibanju predvsem odgovor na versaillesko mirovno pogodbo. Menil je torej, da bo Nemčija pod Hitlerjem vrgla od sebe samo versailleske okove. Sovjetska vlada je kot prva kovala v tej smeri. Moskva in Berlin sta bili vendar že skrajno po skupnem uporu proti grabežljivosti zavezniških zmagovalcev potisnjeni druga drugi v naročje.

Iz vseh teh razlogov Stalin potem, ko je Hitler prišel na oblast, ni ničesar storil, da bi porušil berlinsko-moskovski skrivni dogovor. Nasprotno, ukrenil je, kar je le mogel, da bi veljal še naprej. Nemčija je bila, ki je v naslednjih treh letih postopno slabila ozko zvezo med rdečo in nemško armado. Toda to Stalina ni oplašilo. V bodoče se je se še vnetje potegoval za prijateljstvo s Hitlerjem.

28. septembra 1933, osem mesecev potem, ko je Hitler postal kancler, je naglasil ministrski predsednik Molotov v nekem govoru pred sovjetskimi kongresom, da bo Stalin še zmerom ostal pri svoji stari politiki do Nemčije. Dejal je takole:

»Naši odnosi do Nemčije so vselej zavzemali neko posebno mesto v naših mednarodnih odnosih... Sovjetska zveza nima na svoji strani nobenega povoda, da bi spremenila svojo politiko glede Nemčije.«

Naslednji dan je šel pred tistim kongresom komisar za zunanje zadeve Litvinov še dalj kakor Molotov, kajti zagovarjal je sporazum s Hitlerjem. Litvinov je razložil program, ki je bil obsežen v Hitlerjevem delu »Mein Kampf« in ki govori o ponovni osvojitvi vseh nemških krajev. Govoril je o odločnosti nacistov, »da si bodo z ognjem in mečem napravili pot proti Vzhodu, ne da bi se ustavili na mejah Sovjetske zveze ter si podvrgli narode te države in dejal je naprej:

»Mi smo bili z Nemčijo deset let zvezani po tesnih gospodarskih in političnih odnosih. Mi smo edina velika država, ki z versaillesko pogodbo in njenimi posledicami ni hotela imeti nobenega opravka. Nismo se zmenili za pravice in prednosti, ki nam jih je ta pogodba priznala. Nemčija zavzema prvo mesto v naši zunanji trgovini. Nemčija in mi imamo izredno korist od političnih in gospodarskih odnosov med nami (Predsednik Kalinin iz izvršilnega odbora: »Posebno Nemčija!«) Ti odnosi so Nemčiji pomagali, da lahko drznejše in samozavestneje govori zmagovalcem od včeraj.«

Ta namig, ki ga je podčrtal medklic predsednika Kalinina, naj bi Hitlerja spomnil na to, kako mu je sovjetsko-ruska pomoč pomagala, da lahko izrove versailleske zmagovalce. Nato je podal Litvinov naslednje uradno pojasnilo:

»Želimo si z Nemčijo, kakor tudi z drugimi državami najbolj-ših odnosov. Sovjetska zveza in Nemčija bosta imeli iz takih vezí le koristi. Mi, z naše strani nimamo nobene želje po ekspanziji, ne na Zahod, ne na Vzhod, niti v kakšni drugi smeri. Rad bi slišali, da bi Nemčija tudi nam isto dejala.«

Hitler pa ni rekel nič takega. Toda to Stalina ni oplašilo. Le še opogumilo ga je, da je nemški vladi še bolj vneto dvoril.

26. januarja 1934 je Stalin sam v nekem govoru na XVII. kongresu komunistične stranke nadaljeval svoj vojni pohod za pridobitev Hitlerja. Tedaj je bil Hitler tovrno eno leto na oblasti. Slednje politično ustrežljivost Moskve je zavrnil, čeprav je privolil v trgo-

vanje s Sovjetsko Rusijo pod ugodnimi kreditnimi pogoji. Stalin je hotel v tej stvari gledati tudi znamenje politične pripravljenosti. Oziral se je na tiste nacistične elemente, ki so se zavzemali za povratek k politiki nekdanjega nemškega cesarja, »ki je nekaj časa imel zasedeno Ukrajino, marširal proti Leningradu in je v baltičskih deželah napravil vojno taborišče, v katerem je ta marš pripravljalec. Medtem pa, tako je dejal, je v nemški politiki nastopil preobrat, ki pa ga on ni pripisoval teoriji narodnega socializma, ampak želji, da bi se maščevali za Versailles. Oporekal je, da bi bila Sovjetska Rusija svojo politiko glede Berlina »zaradi vpostavitve fašističnega režima v Nemčiji« spremenila ter ponudil Hitlerju roko s temile besedami:

»Sveda smo mi daleč od tega, da bi bili nad fašističnim režimom v Nemčiji navdušeni. Toda fašizem v tem primeru ni točka, ki bi bila merodajna, kar se razvidi že iz tega, da na primer fašizem v Italiji Sovjetske zveze ne odvrača in ji ne preprečuje a to državo dobrih odnosov.«

Za Stalinovo iztegnjeno desnico se v Berlinu niso zmenili. Hitler je imel o tej temi drugačne predstave. Toda Stalin si ni dal vzeti poguma. Preprosto se je odločil za spremembo metod. Ker je gledal v nacistični agitaciji za oživotvoritev antisovjetskega bloka Hitlerjev maneuver, je sklenil, da bo odgovoril z drugim maneuverom. Torej naj bi se v bodočnosti sovjetska vlada naredila za oporo versailleskega sistema, stopila v zvezo narodov, da, se celo priključila protinemškemu bloku. Grožnja, ki je bila v takem kurzu, bo, tako je menil Stalin, Nemčijo spametovala.

Stalin si je poiskal sijajnega častnikarja, ki naj bi izravnal tla za tak političen »salto mortale«. Treba je pomisliti, da je en cel sovjetski rod zrasel v veri, da je versailleska pogodba najškodljivi-vejši papir, ki je bil kdaj podpisan ter jo je sestavila

Prav nič lahka naloga ni bila predstaviti Sovjetsko zvezo v novem kostumu branilec in zagovornik Versaillesa. Le en sam mož je bil v Sovjetski zvezi, ki je izvedel to publicistično umetnijo v enaki meri učinkovito za domačo, kakor za zamejsko porabo. To je bil Karel Radek, ki je pozneje igral tako tragično vlogo pri velikih procesih januarja 1937. Njega si je vzel Stalin, da bi pripravi javno mnenje Rusije in širnega sveta za taktični preobrat.